

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 04 września 2020 r.

DKO-WOK.4016.190.2020.MŁ

Pan
Adam Bodnar
Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

odpowiadając na pismo nr VII.7037.45.2020.AT proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Priorytetem działań Ministerstwa Edukacji Narodowej jest stwarzanie optymalnych warunków organizacyjno-prawnych kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży. Pragnę zapewnić, że wszelkie decyzje w sprawie przygotowania szkół do bezpiecznego ich funkcjonowania w nowym roku szkolnym są podejmowane z uwzględnieniem aktualnej sytuacji epidemicznej i zawsze w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz Ministrem Zdrowia.

5 sierpnia br. Minister Edukacji Narodowej przedstawił *Wytyczne dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek*, które obowiązują od 1 września 2020 r. Zalecenia mają zastosowanie do organizacji pracy

szkoły dla dzieci i młodzieży w systemie stacjonarnym. Zostały one opublikowane na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej¹.

Dodatkowo przygotowano zalecenia dla dyrektorów publicznych i niepublicznych szkół i placówek znajdujących się w strefie czerwonej/żółtej, dostępne także na stronie resortu edukacji². Organizacja pracy szkoły na tych obszarach będzie uwzględniać wytyczne MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek oraz aktualne obostrzenia wynikające z przepisów prawa dotyczących stref. Dyrektor może wprowadzić dodatkowe rozwiązania organizacyjne dotyczące funkcjonowania środowiska szkolnego, np. ustalić różne godziny przychodzenia klas do szkoły oraz rozpoczynania zajęć dla klas/oddziałów, aby zminimalizować gromadzenie się większej grupy osób w jednym miejscu, wprowadzić zakaz organizowania wyjść grupowych i wycieczek szkolnych, dokonywać pomiaru temperatury ciała pracownikom.

12 sierpnia br. Minister Edukacji Narodowej podpisał projekty 5 rozporządzeń, które pozwolą szkołom i placówkom w razie zagrożenia epidemicznego wprowadzić odpowiednie, dostosowane do sytuacji rozwiązania. Dzięki wprowadzonym zmianom dyrektorzy szkół i placówek dostali narzędzia pozwalające na odpowiednią organizację zajęć w szkole, w szczególności, gdy sytuacja epidemiologiczna zagrozi zdrowiu uczniów. Po otrzymaniu pozytywnej opinii powiatowego inspektora sanitarnego i zgody organu prowadzącego dyrektorzy szkół będą mogli elastycznie wprowadzać model mieszany pracy szkoły i placówki - zdalne nauczanie dla wszystkich uczniów lub grupy uczniów (np. zawiesić zajęcia grupy, grupy wychowawczej, oddziału, klasy, etapu edukacyjnego lub całej szkoły lub placówki, w zakresie wszystkich lub poszczególnych zajęć i wprowadzić kształcenie zdalne).

Zgodnie z przepisami § 9 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii³, a także zgodnie z przepisami Kodeksu pracy⁴ pracodawca jest obowiązany zapewnić środki ochrony osobistej pracownikom narażonym na działanie szkodliwych czynników biologicznych.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny

---

¹ <https://www.gov.pl/web/edukacja/bezpieczny-powrot-do-szkol-dzialania-men-w-organizacji-roku-szkolnego-20202021-w-warunkach-epidemii>.

² <https://www.gov.pl/web/edukacja/organizacja-ksztalcenia-zalecenia-dla-dyrektorow>.

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1356.

⁴ art. 222¹ ustawy Kodeks Pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320).

w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach – w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych powinna być zapewniona ciepła i zimna bieżąca woda oraz środki higieny osobistej, a urządzenia sanitarnohigieniczne powinny być utrzymywane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Te obowiązki bez względu na sytuację epidemiczną – od 2011 roku – należą do organu prowadzącego placówkę oraz kierownika jednostki, czyli dyrektora szkoły.

Ponadto w wyniku współpracy z Ministerstwem Zdrowia, zostało zapewnione dodatkowe wsparcie w środki ochrony indywidualnej dla szkół i placówek oświatowych. Ministerstwo Edukacji Narodowej zachęca dyrektorów szkół i placówek oświatowych do składania zamówień na bezpłatne płyny do dezynfekcji oraz maski medyczne dla personelu szkolnego za pośrednictwem formularza znajdującego się na stronie: <https://soi.mz.gov.pl>, zakładka: Szkoły. Zapas płynów i maseczek jest przekazywany bezpłatnie przez Ministerstwo Zdrowia.

Odnosząc się do kwestii dotyczących kształcenia na odległość informuję, co następuje. 25 marca 2020 r. weszła w życie nowelizacja⁵ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Organ prowadzący szkołę mógł użyczyć uczniom i nauczycielom bezpłatnie, na zasadzie umowy cywilnej, sprzęt niezbędny do kształcenia na odległość. Do realizacji tego zadania organ prowadzący mógł upoważnić dyrektora szkoły.

W związku z problemami z dostępem do sprzętu i oprogramowania do realizowania kształcenia w formie zdalnej Ministerstwo Edukacji Narodowej podjęło działania umożliwiające zakup przez władze samorządowe dodatkowego sprzętu na potrzeby szkół.

Od 1 kwietnia 2020 r. samorządy mogą wnioskować o środki na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do zdalnej nauki w ramach uruchomionego projektu „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”. Projekt ten jest wdrażany w formie projektu grantowego o wartości ponad 187 mln PLN (w tym środki UE to ok. 158,5 mln PLN).

Według danych na 29 lipca 2020 r. wnioski 2786 jednostek samorządu terytorialnego, spośród 2790 uprawnionych, zostały pozytywnie ocenione. Łączna kwota przyznanych środków to 185 124 829,62 zł.

Działanie to jest efektem współpracy ministrów edukacji i cyfryzacji, w wyniku której Komisja Europejska zgodziła się, aby zaoszczędzone środki

---

⁵ Dz. U. 2020 r. poz. 530.

w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa przekazać na zakup sprzętu dla szkół.

Minimalna kwota zwrotu, jaką mógł otrzymać samorząd to 35 tys., maksymalna – 100 tys. zł. Wysokość finansowania była uzależniona od liczby uczniów w gminie lub powiecie. O pieniądze mogła wnioskować każda gmina i powiat – nie był wymagany wkład własny.

Finansowanie jest przeznaczone na zakup sprzętu niezbędnego do kształcenia na odległość (komputery, laptopy lub tablety). Sprzęt może być użyczony uczniom i nauczycielom, którzy wymagają wsparcia w zakresie realizacji edukacji zdalnej. Za otrzymane środki samorządy mogą kupić również: niezbędne oprogramowanie, ubezpieczenie sprzętu, mobilny dostęp do internetu lub inne akcesoria potrzebne w zdalnym nauczaniu.

Działanie realizuje Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC). Ministerstwo Edukacji Narodowej współpracowało z Ministerstwem Cyfryzacji przy opracowaniu kryteriów podziału środków między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Procedury aplikowania zostały uproszczone do minimum po to, by jak najwięcej samorządów w jak najkrótszym czasie mogło zakupić niezbędny sprzęt do kształcenia na odległość.

15 maja 2020 r. uruchomiony został program „Zdalna szkoła+”. To drugi, od czasu ogłoszenia na terenie Polski stanu epidemii, konkurs, w którym JST mogą uzyskać 100% dofinansowania na zakup sprzętu komputerowego, umożliwiającego realizację kształcenia na odległość. Samorządy mogą starać się o większe niż w pierwszym programie wsparcie, od 35 tys. zł do 165 tys. zł. Pula środków wynosi ponad 180 milionów zł. Kryterium dofinansowania jest liczba rodzin wielodzietnych mieszkających na terenie danej gminy i korzystających z gminnego wsparcia.

Dofinansowanie dotyczy, podobnie jak przy poprzednim programie, zakupu zarówno komputerów, laptopów, jak i oprogramowania, ubezpieczenia sprzętu, mobilnego dostępu do internetu lub innych uzasadnionych wydatków związanych ze zdalną nauką (np. akcesoria).

Do 31 sierpnia 2020 r. wsparcie uzyskało 2 386 gmin na kwotę 174 512 968,16 zł. Na stronie <https://www.cppc.gov.pl/zdalna-szkola-2> jest dostępna pełna dokumentacja programu, aplikacja do składania wniosków, wzór umowy i informator – kompendium wiedzy o programie. Ze względu na to, że część uprawnionych samorządów nie przystąpiła jeszcze do programu, okres na składanie wniosków o przyznanie grantów wydłużono do 30 września 2020 r.

Projekt „Zdalna szkoła+” jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

W ramach kolejnego działania rząd przeznaczy 130 mln zł na zakup m.in. komputerów dla dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej. Odbiorcami wsparcia są dzieci z domów dziecka, jak i innych placówek rodzinnych.

Pieniądze będą przeznaczone m.in. na zakup komputerów i oprogramowania, sprzętu audiowizualnego oraz sprzętu ochrony osobistej i środków dezynfekcyjnych. Rodziny zastępcze oraz dyrektorzy placówek mogą swoje potrzeby zgłaszać do starosty oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Dofinansowanie na zakup sprzętu komputerowego organy prowadzące mogą także uzyskać w projektach realizowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Również w kolejnej edycji programu rządowego „Aktywna tablica” na lata 2020-2024, który na początku sierpnia br. został przekazany do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych, uwzględniając obecną sytuację epidemiczną, wskazano, iż w 2020 r. uprawnione organy prowadzące i dyrektorzy szkół będą mogli zakupić komputery przenośne.

Ponadto, Minister Edukacji Narodowej udostępnił dla szkół i placówek systemu oświaty Zintegrowaną Platformę Edukacyjną (ZPE). Była ona intensywnie rozwijana i wykorzystywana w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu edukacji z powodu pandemii COVID – 19. Została uruchomiona w lutym 2019 r. i od momentu udostępnienia jej szkołom (wrzesień 2019) jest cały czas dostępna. Zintegrowana Platforma Edukacyjna została również wpisana do przepisów prawa oświatowego regulujących funkcjonowanie szkół i placówek w okresie zawieszenia zajęć w szkołach w obecnym roku szkolnym jako narzędzie rekomendowane (ale nie obowiązkowe).

Platforma pełni dwie podstawowe funkcje:

- repozytorium sprawdzonych i wartościowych materiałów dydaktycznych;
- narzędzia do wykorzystania w zdalnym nauczaniu i uczeniu się.

Platforma oferuje aktualnie ponad sześć tysięcy osiemset materiałów edukacyjnych (bez programów nauczania, scenariuszy lekcji oraz poradników i informatorów – łącznie wszystkich zasobów jest ponad 12 tysięcy), przeznaczonych dla wszystkich etapów kształcenia, zarówno ogólnego jak i zawodowego (zakładki: „Kształcenie ogólne”; „Kształcenie

zawodowe"). Niemal każdy materiał dydaktyczny jest edytowalny (umożliwia to dostępny na platformie edytor treści dla nauczycieli i uczniów) i zawiera pytania otwarte lub ćwiczenia interaktywne. Zintegrowana Platforma Edukacyjna składa się obecnie z następujących modułów:

- I. Dostępny dla wszystkich użytkowników *Portal* – z bezpłatnymi materiałami do kształcenia ogólnego, zawodowego oraz dla uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi (ponad 6800 interaktywnych e-materiałów o których mowa powyżej);
- II. Dostępne dla zarejestrowanych użytkowników:
  - 1) *Platforma LCMS* - do prowadzenia zdalnego nauczania.
  - 2) *Edytory treści dla nauczycieli, uczniów i Beneficjentów projektów konkursowych* (o różnym stopniu zaawansowania), pozwalające modyfikować istniejące lub tworzyć własne e-materiały.

Wszystkie treści zamieszczone na platformie dostępne są przez przeglądarkę internetową i nie wymagają instalacji ani dodatkowego oprogramowania. Użytkownicy mogą wyszukiwać materiał poprzez słowa kluczowe, lub po treściach podstawy programowej. Wyszukane materiały można zapisać w swoim profilu jako ulubione albo udostępnić uczniom⁶.

Na platformie znajdują się także:

- 1) programy nauczania i scenariusze zajęć – zakładka „Programy nauczania i scenariusze zajęć do kształcenia ogólnego”;
- 2) dodatkowe e-materiały do wykorzystania w szkole lub do samodzielnej pracy ucznia zamieszczone w zakładce „Katalog zasobów dodatkowych”;
- 3) w zakładce „Kształcenie na odległość” znajdują się linki do zewnętrznych zasobów do kształcenia ogólnego, zawodowego oraz dla uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi;
- 4) materiały w postaci e-podręczników, które powstały w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki. Można je znaleźć w zakładce „E-podręczniki PO KL”. Większość zawartych w nich treści została przypisana do nowej podstawy programowej i jest dostępna w postaci osobnych materiałów w zakładce „Kształcenie ogólne”;
- 5) materiały dotyczące wsparcia psychologiczno-pedagogicznego;
- 6) nauczyciele i uczniowie znajdą tam również grę edukacyjną pn. „Godność, wolność i niepodległość” powstałą w ramach Programu Wieloletniego Niepodległa na lata 2017-2022.

Zamieszczone na ZPE materiały dydaktyczne:

---

⁶ Jedynie materiały do edukacji wczesnoszkolnej, ze względu na swoją specyfikę, mają wyłączoną opcję udostępniania zadań.

- a) są dostępne nieodpłatnie,
- b) można z nich korzystać w dowolnym miejscu 24h/7 dni w tygodniu,
- c) to kompleksowy zbiór otwartych zasobów edukacyjnych umożliwiających realizację podstawy programowej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (w zakresie kształcenia ogólnego),
- d) są narzędziem pozwalającym na budowanie wiedzy oraz umiejętności uczniów poprzez zastosowanie w nich przekazu treści opartego o różnorodne, multimedialne formy przekazu,
- e) są udostępniane na otwartej licencji Creative Commons zapewniającej korzystanie z e-materiałów przez nauczycieli i uczniów w bezpieczny sposób bez naruszenia własności intelektualnej jak również na przetwarzanie treści zawartych w e-materiałach np. do tworzenia własnych autorskich wersji e-materiałów,
- f) są dostępne z poziomu różnych typów urządzeń: komputera, laptopa, tabletu, smartfona, tablicy interaktywnej,
- g) są dostosowane do standardu WCAG 2.0 na poziomie podstawowym, co pozwala na korzystanie z e-materiałów uczniom w dysfunkcjami.

Nauczyciele i uczniowie mogą korzystać z pełnej funkcjonalności platformy po zalogowaniu. Dyrektor szkoły lub placówki, który zdecyduje się na korzystanie z platformy, ma możliwość wygenerowania w Systemie Informacji Oświatowej loginów i haseł dla nauczycieli i uczniów. ZPE posiada aktualne dane dotyczące szkół i placówek oraz bazę danych nauczycieli i uczniów. Baza danych ZPE zasilana jest danymi z SIO. W oparciu o dane z systemu SIO każdy nauczyciel został przypisany do szkoły albo do kilku szkół (dotyczy tych, którzy prowadzą zajęcia w więcej niż jednej szkole). Do każdej szkoły zostały dodane informacje na temat oddziałów w szkole. Uczniowie zostali zaimportowani i przypisani bezpośrednio do danych klas, tak aby odwzorować istniejące podziały na klasy. W ten sposób każdy nauczyciel ma dostęp do danych o klasach w szkołach, w których uczy.

Nauczyciel, po zalogowaniu, może udostępniać uczniom gotowy, już znajdujący się na platformie materiał, lub własny, stworzony albo od podstaw, albo na bazie istniejącego e-materiału, do którego może dodać zasób zewnętrzny - np. link z YouTube, vod.tvp.pl czy ninateka.pl. Modyfikowanie lub tworzenie własnych e-materiałów, umożliwia nauczycielom dostępny dla nich edytor.

Dodatkowo nauczyciele mają dostęp do modułu umożliwiającego im monitorowanie postępów uczniów. Komunikacja między nauczycielami a uczniami, oprócz standardowych wiadomości elektronicznych, może

odbywać się również w czasie rzeczywistym - za pomocą wbudowanego w platformę komunikatora. Komunikator pozwala na przesyłanie różnorodnych załączników do wiadomości, takich jak pliki audio, filmy, linki i wiele innych. Można dodawać emotikony, reakcje, wspominać o użytkownikach tak jak ma to miejsce na innych dostępnych publicznie komunikatorach.

Uruchomiono również funkcjonalność tzw. teczki, dzięki której użytkownik może zbierać gotowe zasoby z materiałów dostępnych na platformie i wykorzystywać je w tworzeniu własnych treści. Uczeń może również dodawać komentarze do materiałów udostępnionych przez nauczyciela i je oceniać (jeżeli taką możliwość udostępni im nauczyciel). Wdrożono również funkcjonalność umożliwiającą segregację udostępnianych materiałów według ostatnio udostępnionych. Podział na przedmioty zamieszczony jest w zakładkach „moje materiały” i „materiały udostępnione dla mnie” zarówno na koncie nauczyciela jak i ucznia. W zakładkach znajduje się także opcja z nagłówkiem "Najnowsze", gdzie zawarte są ostatnio udostępnione materiały. Będzie je można znaleźć także wewnątrz kafelków przedmiotowych.

Z platformy można także korzystać po dokonaniu samodzielnej rejestracji. W tym przypadku zalogowany użytkownik będzie musiał samodzielnie dodać konta z uprawnieniami uczniów i utworzyć dla nich grupy. Obecnie na platformie funkcjonuje prawie 5,8 mln kont użytkowników. Od 1 marca br. do początku sierpnia br. liczba odostęp platformy to łącznie ponad 109 mln. Liczba korzystających z platformy epodreczniki.pl w okresie marzec – czerwiec wynosiła średnio ok. 1 mln odostęp dziennie. Najwięcej odostęp, prawie 4,5 mln, zanotowaliśmy 25 marca. Mieliśmy wówczas blisko 1 mln aktywnych użytkowników. Z platformy skorzystało już ponad 10,5 mln użytkowników.

Ponadto planujemy udostępnienie aplikacji mobilnej dla Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej funkcji wideopotrąceń. Uwagi, opinie i doświadczenia użytkowników platformy (nauczycieli i uczniów, oraz osób prowadzących szkolenia nauczycieli z wykorzystaniem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej) zbierane i analizowane są na bieżąco i m.in. na ich podstawie planowany jest dalszy rozwój platformy. Informację zwrotną od użytkowników platformy otrzymujemy za pośrednictwem formularza dostępnego na ZPE (liczba zgłoszeń przekroczyła 30 000 – uwagi i sugestie dotyczą zarówno kwestii technicznych, jak i merytorycznych), jak i od nauczycieli i trenerów pracujących z ZPE w ramach projektu „Lekcja:Enter”.

Dalsze plany rozwoju platformy obejmują m.in.: stworzenia funkcjonalności optymalizujących pracę użytkowników ZPE, zarządzanie nią oraz integrację rozproszonych zasobów edukacyjnych w ramach ZPE. MEN

proceedi również analizę możliwości wyszukiwania za pośrednictwem ZPE zdigitalizowanych zasobów instytucji nauki i kultury.

Korzystanie za pośrednictwem urzędów elektronicznych z platform umożliwiających nauczanie na odległość, komunikatorów oraz cyfrowych materiałów edukacyjnych wymaga stałego i stabilnego połączenia z internetem.

Od 2017 r. jest realizowany projekt Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Jest to wspólne przedsięwzięcie Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Cyfryzacji, a operatorem projektu jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy. Program OSE jest prowadzony w celu:

- a) zapewnienia szkołom szerokopasmowego dostępu do bezpiecznego internetu,
- b) podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych uczniów,
- c) umożliwienia wspomagania procesu kształcenia w szkołach poprzez dostęp do zasobów dostępnych w internecie,
- d) wyrównania szans edukacyjnych wszystkich uczniów w Polsce, w szczególności tych, którzy mieszkają na terenach słabiej zaludnionych i uczących się w małych szkołach.

Korzystanie z OSE jest dobrowolne, a operator ma umożliwić wszystkim szkołom w Polsce możliwość korzystania z OSE oraz podłączyć te szkoły, które są tym zainteresowane. Do 11 sierpnia 2020 r. 19 811 szkół zgłosiło chęć przystąpienia do OSE. 19 111 placówek wypełniło ankiety techniczne, co otwiera drogę do przyłączenia szkoły do OSE. Ponad 18 484 dyrektorów szkół podpisało już umowy o świadczenie usług OSE. Z kolei szkół podłączonych do OSE jest już 14 362, z czego 11 985 placówek w pełni korzysta z usług OSE. Na początku sierpnia br. do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych trafił projekt kolejnej edycji programu, na lata 2020-2024 rządowy program „Aktywna tablica”. Projektowane rozporządzenie będzie kontynuacją działań podejmowanych w poprzedniej edycji programu na lata 2017–2019 i obejmie:

- 1) szkoły podstawowe, które nie otrzymały wsparcia finansowego w poprzedniej edycji programu na lata 2017–2019;
- 2) szkoły ponadpodstawowe dla dzieci i młodzieży;
- 3) szkoły podstawowe, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym:
- 4) uczniowie niewidomi,
  - a) uczniowie z innymi niepełnosprawnościami,
  - b) uczniowie posiadający różnorodne zaburzenia rozwojowe, utrudniające lub uniemożliwiające prawidłowy proces kształcenia i uczenia się;

5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

Ze względu na szacowany zakres wyposażenia szkół, zróżnicowane potrzeby uczniów i nauczycieli w zakresie korzystania ze sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do terapii, nastąpiła przebudowa programu w stosunku do poprzedniej edycji programu na lata 2017-2019, m.in. zostały określone inne progi wsparcia finansowego dla szkół, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniowie niewidomi oraz uczniowie z niepełnosprawnościami.

Nowoczesne, otwarte, odpowiedzialne społeczeństwo uwzględnia oczekiwania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnościami (SPE). Odpowiadając na te potrzeby, nowa edycja programu „Aktywna tablica” na lata 2020–2024 uwzględnia w procesie wspierania szkół, również szkoły realizujące kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także sytuację, w której nauczanie i uczenie się jest realizowane w ramach kształcenia na odległość.

W 2020 r. dystrybucja środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych komputerów przenośnych – laptopów obejmie typy szkół określone w Programie oraz tych uczniów i nauczycieli, którym sprzęt jest konieczny do kształcenia na odległość. W 2020 r. będzie możliwy zakup przez organy prowadzące i dyrektorów szkół tylko jeden rodzaj pomocy dydaktycznych – laptopów, do kwoty maksymalnie 14 tys. zł. Umożliwi to w sytuacji ponownego wystąpienia zagrożenia epidemicznego realizację kształcenia na odległość, a także realizację w kolejnych latach programu z uwzględnieniem wymaganych od szkół funkcjonalności, ponieważ każda szkoła przystępująca do programu powinna być wyposażona w co najmniej jeden laptop przypadający na jeden wnioskowany sprzęt. Kwota zaplanowana na 2020 r. umożliwi zakup około 10 tys. laptopów dla uczniów i nauczycieli szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży oraz szkół za granicą.

Szkoły podstawowe, które nie otrzymały wsparcia finansowego w edycji 2017–2019, oraz szkoły ponadpodstawowe otrzymają dotację w maksymalnej wysokości do 14 tys. zł, szkoły podstawowe, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, otrzymają dotację w maksymalnej wysokości do 35 tys. zł, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze otrzymają dotację w maksymalnej wysokości do 100 tys. zł. Zróżnicowanie to wynika z szacowanej, uśrednionej wyceny specjalistycznego sprzętu do diagnozy i terapii dla uczniów o specjalnych potrzebach oraz wyceny specjalistycznych

drukarek druku wypukłego możliwych do zakupu przez specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

W ramach kolejnego działania rząd przeznaczy 130 mln zł na zakup m.in. komputerów dla dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej. To kolejne wsparcie dla uczniów w dostępie do sprzętu komputerowego i internetu w okresie epidemii COVID-19. Odbiorcami wsparcia są dzieci z domów dziecka, jak i innych placówek rodzinnych. W całej Polsce w pieczy zastępczej umieszczonych jest ponad 72,5 tys. dzieci, w tym ponad 16,7 tys. dzieci w placówkach oraz ponad 55,5 tys. dzieci w pieczy o charakterze rodzinnym. Pieniądze – łącznie 130 mln zł – będą przeznaczone m.in. na zakup komputerów i oprogramowania, sprzętu audiowizualnego oraz sprzętu ochrony osobistej i środków dezynfekcyjnych. Rodziny zastępcze oraz dyrektorzy placówek mogą swoje potrzeby zgłaszać do starosty oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Organy prowadzące mogły się również ubiegać o wsparcie finansowe na doposażenie szkół w ramach rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Zadania związane ze wsparciem organów prowadzących w doposażaniu szkół w sprzęt wspierający prowadzenie kształcenie na odległość przewidziano również w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Należy dodać, że taka interwencja nie może być realizowana przez MEN ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój ze względu na przyjętą linię demarkacyjną pomiędzy działaniami planowanymi do realizacji na szczeblu krajowym oraz regionalnym. Zgodnie z kryteriami określonymi w linii demarkacyjnej na lata 2014-2020, z poziomu krajowego interwencja skupiać się ma na wspieraniu przygotowania i przeprowadzenia reform w obszarze szeroko pojętej edukacji. Natomiast wsparcie kierowane do indywidualnych osób uczestniczących w procesie kształcenia realizowane jest na poziomie regionalnym (zgodnie z celem tematycznym 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, określonym w Umowie Partnerstwa na lata 2014-2020).

Ministerstwo Edukacji Narodowej realizuje i planuje inne działania na rzecz wspierania szkół w zakresie podnoszenia jakości i efektywności nauczania, w tym także prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które są / będą finansowane z budżetu MEN bądź ze środków UE. Są to w szczególności:

- 1) wspieranie nauczycieli oraz kadry zarządzającej szkół w podnoszeniu jakości pracy szkół (projekty realizowane w PO WER);
- 2) rozwijanie kompetencji cyfrowych i informatycznych nauczycieli i uczniów (tutaj np.: realizowany od 2019 r. projekt pn. Lekcja:Enter finansowany ze środków PO PC oraz projekt nadzwyczajny w ramach

Działania 2.10 PO WER związane z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom pandemii COVID-19 w obszarze edukacji pn. Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość – wartość projektu 50,5 mln zł, w ramach tego projektu planuje się doposażenie w sprzęt placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne oraz przeszkolenia 32 tysięcy nauczycieli i pracowników placówek doskonalenia nauczycieli oraz bibliotek pedagogicznych);

- 3) poszerzanie bazy publicznych, powszechnie dostępnych i sprawdzonych e-zasobów i narzędzi edukacyjnych (tutaj w szczególności realizowane i zaplanowane do realizacji projekty finansowane ze środków PO WER).

Odnosząc się do kwestii przygotowania nauczycieli w zakresie wykorzystywania technologii informacyjnej, w tym wykorzystywania możliwości tej technologii do prowadzenia pracy zdalnej, informuję, że jest ono realizowane nie tylko w okresie epidemii i w związku ze szczególnymi potrzebami tego okresu, ale w sposób stały i systemowy.

Kształcenie nauczycieli jest prowadzone przez szkoły wyższe na podstawie programów przygotowanych z uwzględnieniem wymagań określonych w standardach kształcenia nauczycieli. Od 2003 r. standardy kształcenia nauczycieli, w tym obowiązujące obecnie standardy określone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 1450 z późn. zm.), uwzględniają obowiązkowe przygotowanie nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej. Od wejścia w życie ww. przepisów każdy absolwent studiów w specjalności nauczycielskiej nabywa kompetencje w zakresie skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnej w realizacji zadań dydaktycznych. Zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie umiejętności, absolwent studiów m. in. potrafi adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej. Absolwent studiów nauczycielskich umie również dobierać efektywne środki dydaktyczne, w tym korzystać z zasobów internetowych wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć.

Poza przygotowaniem nauczycieli w trakcie kształcenia wstępnego na uczelniach Ministerstwo Edukacji Narodowej umożliwi rozwijanie kompetencji cyfrowych czynnych nauczycieli w systemie doskonalenia.

Publiczne placówki doskonalenia nauczycieli przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 października 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1196), zostały zobowiązane do realizacji doskonalenia nauczycieli w zakresie wynikającym z ustalonych przez Ministra Edukacji Narodowej kierunków polityki oświatowej państwa oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty. Obecnie obowiązek ten określają przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045).

Obszar technologii informacyjnej i kompetencji cyfrowych jest każdego roku uwzględniany w podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa. W obecnym roku szkolnym jest to: *Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.* Obszar ten był uwzględniany w podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa także w latach poprzednich:

- w roku szkolnym 2018/2019: *Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci;*
- w roku szkolnym 2017/2018: *Podniesienie jakości edukacji matematycznej, przyrodniczej i informatycznej. Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.;*
- w roku szkolnym 2016/2017: *Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach.*

W roku szkolnym 2020/2021 publiczne placówki doskonalenia nauczycieli zostały zobowiązane do realizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wykorzystywania w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość, a także w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych.

W związku ze wskazanymi wyżej kierunkami polityki oświatowej państwa, placówki doskonalenia każdego roku przygotowują ofertę szkoleniową dla nauczycieli, uwzględniającą szkolenia z zakresu kompetencji informatycznych. Wypełnianie przez publiczne placówki doskonalenia nauczycieli tego obowiązku jest badane przez kuratorów oświaty w trakcie opiniowania planu pracy placówki doskonalenia nauczycieli przed jego zatwierdzeniem przez organ prowadzący.

Szczegółowa tematyka i proponowany przez placówki zakres szkoleń zależy od potrzeb nauczycieli i ich oczekiwań wynikających z przeprowadzonej przez placówkę diagnozy.

Poza placówkami doskonalenia nauczycieli organizowanie i prowadzenie wspomaganie szkół w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w wykorzystywaniu technologii informacyjno – komunikacyjnej jest także - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. poz. 369) - zadaniem obowiązkowym publicznych bibliotek pedagogicznych. Mają one także obowiązek organizowania i prowadzenia wspomaganie szkół z uwzględnieniem kierunków polityki oświatowej państwa.

Wsparcia nauczycielom w realizacji zdalnego nauczania mogą udzielać także doradcy metodyczni zatrudnieni w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli. Od 2019 r., zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, doradcą metodycznym może być nauczyciel, który oprócz odpowiednich kwalifikacji merytorycznych i metodycznych posiada także umiejętności z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej. Nauczyciele - doradcy metodyczni realizują swoje zadania przez udzielanie indywidualnych konsultacji; prowadzenie zajęć edukacyjnych, zajęć otwartych oraz zajęć warsztatowych; organizowanie innych form doskonalenia wspomagających pracę wychowawczo-dydaktyczną nauczyciela, a także organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli. Sieci te mogą być tworzone również na portalu www.doskonaleniewsieci.pl.

W związku z ograniczeniami w funkcjonowaniu szkół wywołanymi stanem epidemii Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z [Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej](#) przygotowało zmiany w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanym ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zaplanowane zostało na okres sierpień 2020 r. - grudzień 2021 r. nowe działanie pn. „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”.

W ramach ww. działania zakłada się przeszkolenie 30 000 nauczycieli przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, specjalnych i zawodowych) w zakresie nauczania zdalnego i prowadzenia zajęć zdalnych w obszarze:

- metodyki edukacji zdalnej;
- psychologicznych aspektów edukacji zdalnej;
- informatycznych narzędzi edukacyjnych;
- wykorzystywania multimedialnych zasobów dydaktycznych, zarówno tych już istniejących, jak również tworzenia nowych;
- organizacji procesu kształcenia i wychowania;

- monitorowania i oceniania postępów uczniów w procesie edukacji zdalnej;
- współpracy szkoły z rodzicami;
- zapewniania bezpieczeństwa oraz respektowania prawa autorskiego w edukacji zdalnej.

Szkolenia dla nauczycieli będą realizować publiczne placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne, w formie zdalnej lub częściowo zdalnej, w zależności od sytuacji epidemicznej w Polsce, np. w formie kursów on-line, webinarów, telespotkań, telekonferencji.

Publiczne placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne otrzymają wsparcie rzeczowe (będą mogły zakupić niezbędny sprzęt komputerowy np. laptopy, skanery, wraz z niezbędnym oprogramowaniem, sprzęt do wideokonferencji – mikrofony i słuchawki itp.) i merytoryczne niezbędne do realizacji przez nie szkoleń dla nauczycieli i prowadzenia wspomagania szkół w nauczaniu zadanym.

Placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne zostaną przygotowane do prowadzenia wsparcia przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE). ORE przygotowuje odpowiednie narzędzia i materiały dydaktyczne oraz przeprowadzi szkolenia w formie zdalnej lub częściowo zdalnej, w zależności od sytuacji epidemicznej w Polsce.

Działania wspierające szkoły i przedszkola, prowadzone przez placówki doskonalenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne, w ramach wyżej wskazanych obszarów będą obejmowały rozwijanie kompetencji kadry szkół i przedszkoli w zakresie prowadzenia, organizacji i zarządzania edukacją zdalną m.in. poprzez prowadzenie:

- doradztwa w zakresie metod i strategii w pracy w systemie zdalnym,
- pomocy w opracowywaniu i dostosowywaniu programów wychowania przedszkolnego oraz nauczania z uwzględnieniem pracy zdalnej oraz potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy,
- instruktażu dla nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć w systemie zdalnym z wykorzystaniem technologii informatycznych, doradztwa w zakresie dostosowywania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości uczniów oraz metod oceniania postępów uczniów,
- wsparcia indywidualnego i grupowego dla nauczycieli,
- demonstracji skutecznych technik i metod pracy z uczniem w sposób zdalny,
- prowadzenia konsultacji dla nauczycieli,
- wspierania nauczycieli w przygotowaniu materiałów i pomocy dydaktycznych niezbędnych do bieżącej pracy z uczniem w systemie zdalnym.

Niezależnie od wskazanych wyżej działań realizowanych na poziomie centralnym system doskonalenia nauczycieli zapewnia wszystkim nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach systemu oświaty

możliwość uczestniczenia w szkoleniach, finansowanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, zgodnie z przepisami art. 70a ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1653).

Reasumując, w Ministerstwie Edukacji Narodowej cały czas trwały prace, które obejmowały swym zakresem takie kwestie jak: opracowanie aktów prawnych na potrzeby kształcenia na odległość, działania wspierające dyrektorów, nauczycieli, uczniów i ich rodziców, zapewnienie sprzętu do edukacji zdalnej lub środków finansowych na jego zakup czy też objęcie dzieci i młodzieży uczącej się pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Przygotowania systemu oświaty do nowego roku szkolnego, opierały się także na analizie doświadczeń z pracy szkół i placówek w czasie ich ograniczonego funkcjonowania od połowy marca do czerwca 2020 r. Jednocześnie należy podkreślić, że rozwiązania dotyczące powrotu uczniów do szkół zastosowane w Polsce są podobne do rozwiązań przyjętych w innych państwach europejskich.

Kształcenie na odległość nie zastąpi bezpośredniego kontaktu ucznia z nauczycielem, a najnowocześniejsze nawet technologie nie stworzą odpowiedniej przestrzeni do budowania trwałych relacji rówieśniczych. Przedłużająca się izolacja może w dalszej perspektywie przynieść wiele negatywnych skutków. Chodzi nie tylko o rozwój intelektualny i mniejszą efektywność procesu kształcenia na odległość, ale również o przygotowanie młodego człowieka do dorosłości, do życia w społeczeństwie, które w dużym stopniu kształtuje się w środowisku szkolnym.

Z wyrazami szacunku,

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/